

Prima instanță: Judecătoria Bălți (sediul central), (jud. V. Schimbin)
Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud. S. Procopciuc, E. Grumeza, N. Chircu)

Î N C H E I E R E

30 noiembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios
administrativ al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului declarat de Moroșan Angela,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de OCN „Optim-Finance” SRL împotriva Tatianei Moroșan și Angelei Moroșan cu privire la încasarea datoriei și a penalității
și acțiunea reconvențională înaintată de Moroșan Tatiana și Moroșan Angela împotriva OCN „Optim-Finance” SRL cu privire la constatarea caracterului abuziv și a nulității absolute a clauzelor contractuale,
împotriva deciziei din 18 ianuarie 2022 a Curții de Apel Bălți, prin care a fost respinsă cererea de apel depusă de Moroșan Tatiana și Moroșan Angela și menținută hotărârea din 28 iunie 2021 a Judecătoriei Bălți (sediul central),

c o n s t a t ă :

La 26 iunie 2020, OCN ”Optim-Finance” SRL s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Tatianei Moroșan și Angelei Moroșan cu privire la încasarea datoriei.

În motivarea cererii de chemare în judecată reclamanta a invocat că potrivit contractului de acordare a creditului nr.1902000688 din 15 mai 2019, OCN „Optim-Finance” SRL i-a acordat lui Moroșan Tatiana un credit în sumă de 15 000 de lei cu termen de scadență la 16 noiembrie 2020.

În vederea garantării obligațiunilor asumate de către Moroșan Tatiana a fost încheiat contractul de fidejusiune cu Moroșan Angela prin care ultima s-a obligat să execute integral obligațiunile debitorului.

Reclamanta a menționat că Moroșan Tatiana nu respectă condițiile contractului

de credit și nu achită plățile stabilite prin el, astfel a acumulat datorie în mărime de 20 013,94 de lei, dintre care 11 677 de lei datorie la credit, 3 266,72 de lei dobânda calculată și neachitată, 166,21 de lei comision și 4 904,01 lei penalitatea.

La 05 iunie 2020, pârâtelor le-a fost înmănată notificarea, prin care s-a adus la cunoștință faptul rezilierii contractului de credit nr.1902000688 din 15 mai 2019, fiind acordat un termen de 15 zile pentru achitarea plăților, la care nu au reacționat.

În instanță a solicitat încasarea în mod solidar de la Moroșan Tatiana și Moroșan Angela a datoriei în mărime de de 20013,94 lei și a cheltuielilor de judecată suportate pentru achitarea taxei de stat în mărime de 600,41 lei.

La 02 septembrie 2020, Moroșan Tatiana și Moroșan Angela au înaintat cerere reconvențională împotriva OCN "Optim-Finance" SRL cu privire la constatarea nulității absolute a clauzelor contractuale abuzive.

În motivarea cererii reconvenționale au invocat că atât contractul de credit pentru consumatori nr.1902000688 din 15 mai 2019, încheiat cu Moroșan Tatiana, precum și informațiile contractuale, dar și contractul de fidejusiune nr.1902000688 din 15 mai 2019, încheiat cu Moroșan Angela conțin mai multe clauze abuzive care sunt lovite de nulitate absolută.

În Informațiile precontractuale din 15 mai 2019 constituie clauză abuzivă punctul 3 (Costurile creditului) „costuri în caz de întârziere la plată”: „Vi se va percepe 5,00 % pe zi pentru plățile efectuate cu întârziere”.

În contractul de credit următoarele clauze sunt abuzive:

- pct.5.3. (Rambursarea creditului) „în cazul rambursării anticipate a creditului OCN este îndreptățită la compensarea egală cu 5% din suma creditului rambursat anticipat. Debitorul acceptă că această compensație este rezonabilă și justificată.”

- pct.5.6. „în caz de întârziere a achitării ratei lunare și plăților aferente creditului debitorul achită penalitatea în mărime de 5% din suma neachitată la timp, calculată pentru fiecare zi de întârziere.”

Clauze abuzive sunt conținute și în contractul de fidejusiune și anume: pct.4 „în cazul neîndeplinirii în termen de către fidejutor a obligațiilor sale asumate în cadrul prezentului contract, fidejutorul achită creditorului o penalitate în mărime de 5,00 % calculată de la suma datoriei pentru fiecare zi de întârziere.”

Astfel că, subpunctul 5.3 a contractul de credit pentru consumatori nr.1902000688 din 15 mai 2019 contravine unei norme imperative conținută în art.20 din Legea privind contractele de credit pentru consumatori și anume: o astfel de compensație nu poate fi mai mare de: a) 1% din valoarea creditului rambursat anticipat, dacă perioada de timp dintre rambursarea anticipată și rezilierea convenită a contractului de credit este mai mare de un an; b) 0,5% din valoarea creditului rambursat anticipat, dacă perioada de timp dintre rambursarea anticipată și data convenită pentru rezilierea contractului de credit nu este mai mare de un an.

Pct.3 din informațiile precontractuale, pct.5.6 din contractul de credit pentru

consumatori nr.1902000688 din 15 mai 2019 și pct. 4 din contractul de fidejusiune nr.1902000688 din 15 mai 2019 sunt clauze abuzive așa după cum prevede art.1077 alin.(1) Cod civil, potrivit căruia sunt considerate clauze abuzive acele clauze care nu au fost negociate individual și au ca obiect sau efect: „solicitarea de la consumatorul care nu și-a executat obligația fără justificare a unei penalități disproporționate în raport cu prejudiciul cauzat prin neexecutarea obligațiilor contractuale”.

Este incontestabilă forța obligatorie a contractului încheiat însă contractul nu are putere de lege dacă contravine normelor imperative, bunelor moravuri și normelor Cod Civil ce reglementează clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii, din aceste motive urmează de examinat legalitatea clauzelor contractuale prin prisma criteriilor de stabilire a caracterului abuziv.

Astfel, în instanța de judecată Moroșan Tatiana și Moroșan Angela au solicitat constatarea nulității absolute a clauzelor contractuale pct.3 din informații precontractuale, pct.5.3, 5.6 din contractul de credit nr.1902000688 din 15 mai 2019, pct.4 din contractul de fidejusiune nr.1902000688 din 15 mai 2019 și ca efect admiterea parțială a cererii de chemare în judecată formulată de OCN ”Optim-Finance” SRL, cu încasarea datoriei la credit în mărime de 11 677 lei, a dobânzii 3 266,72 lei, comisionului 166,21 lei, în total 15 109,93 lei și taxa de stat corespunzătoare de 454 lei, cu respingerea în rest a pretențiilor.

Prin hotărârea din 28 iunie 2021 a Judecătorei Bălți (sediul central) acțiunea civilă formulată de OCN ”Optim-Finance” SRL a fost admisă parțial.

A fost încasată în mod solidar de la Moroșan Angela și de la Moroșan Tatiana în beneficiul OCN ”Optim-Finance” SRL suma de 11677 lei cu titlu de datorie la credit, suma de 3266,72 lei cu titlu de dobândă, suma de 166,21 lei cu titlu de comision și a suma de 453,29 lei cu titlu de cheltuieli de judecată pentru taxa de stat, iar în total suma de 15 563,22 lei.

Cererea reconvențională înaintată de Moroșan Tatiana și Moroșan Angela a fost admisă parțial.

A fost constatat caracterul abuziv și s-a declarat nulitatea clauzei contractuale, prevăzută în pct.5.3. din Contractul de credit nr.1902000688 din 15 mai 2019, încheiat între OCN ”Optim-Finance” SRL și Moroșan Tatiana, în partea în care se referă la cuantumul de 5% a compensației pentru rambursarea anticipată a creditului.

A fost constatat caracterul abuziv și s-a declarat nulitatea clauzei contractuale, prevăzută în pct.5.6. din Contractul de credit nr.1902000688 din 15 mai 2019, încheiat între OCN ”Optim-Finance” SRL și Moroșan Tatiana, în partea în care se referă la cuantumul de 5% a penalității pentru întârzierea achitării ratei lunare și a plăților aferente creditului.

A fost constatat caracterul abuziv și s-a declarat nulitatea clauzei contractuale, prevăzută în pct.4. din Contractul de fidejusiune nr.1902000688 din 15 mai 2019,

încheiat între OCN "Optim-Finance" SRL și Moroșan Angela, în partea în care se referă la cuantumul de 5% a penalității pentru întârzierea executării obligațiilor asumate în contract.

În rest, pretențiile din acțiunea inițială și pretențiile din acțiunea reconvențională, au fost respins, ca neîntemeiate.

A fost încasată în mod solidar de la Moroșan Angela și de la Moroșan Tatiana în beneficiul Statului suma de 99,05 lei cu titlu de cheltuieli suportate de instanța de judecată pentru corespondența poștală.

Prin decizia din 18 ianuarie 2022 a Curții de Apel Bălți, a fost respinsă cererea de apel depusă de Moroșan Tatiana și Moroșan Angela și menținută hotărârea din 28 iunie 2021 a Judecătoriai Bălți (sediul central).

Pentru a hotărî astfel, instanțele ierarhic inferioare au reținut că, la caz, se aplică nulitatea de protecție, deoarece prin legea specială privind contractele de credit pentru consumatori compensația rezonabilă și justificată de care poate beneficia creditorul în cazul rambursării anticipate a creditorului este limitată la cuantumul de 0,5% sau 1% din valoarea creditului rambursat anticipat de către consumator, pe când în contractul din 15 mai 2019 acest cuantum este de 5%, prin urmare clauza respectivă contravine legii, fiind nulă de drept.

Reieșind din graficul rambursării creditului, costul total al acestuia este 23 790,80 de lei, ceea ce înseamnă că la suma de 15 000 lei acordată debitorului Moroșan Tatiana, la scadență, peste 18 luni, creditorul OCN "Optim-Finance" SRL urma să obțină un beneficiu în mărime de 8790,80 lei. Pe când cuantumul penalității de 5% din suma datorată, prevăzut în pct.5.6.din contractul de credit din 15 mai 2019 și pct.4 din contractul de fidejusiune din 15 mai 2019, înseamnă încasarea în timp de 20 de zile de întârziere echivalentul a 100% din suma datorată, neachitată în termen. În aceste condiții, cuantumul penalității de 5% menționat supra este disproporționat în raport cu prejudiciul cauzat de către debitor prin neexecutarea obligațiilor contractuale, iar clauzele în această privință, sunt abuzive și urmează a fi declarate nule.

În fine, instanțele au considerat întemeiate pretențiile reclamantei cu privire la încasarea datoriei la credit, dobânzii contractuale și a comisionului, or acestea au fost solicitate în limitele contractelor și legislației în vigoare.

La 16 septembrie 2022 (prin oficiul poștal), Moroșan Angela a contestat cu recurs decizia din 18 ianuarie 2022 a Curții de Apel Bălți, solicitând casarea acesteia și a hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri prin care să fie constatată nulitatea contractului de fidejusiune.

În motivarea recursului a invocat faptul că la emiterea deciziei instanța de apel nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată.

La 10 noiembrie 2022 (prin oficiul poștal), OCN „Optim-Finance” SRL a depus o referință la recursul declarat de către Moroșan Angela, solicitând

considerarea acestuia ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) al Codului de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Din materialele dosarului rezultă că decizia recurată a fost pronunțată la 18 ianuarie 2022, expediată în adresa părților abia la 18 iulie 2022 și recepționată de către Moroșan Angela la 26 iulie 2022. Astfel, se constată că recurenta s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul împotriva deciziei instanței de apel în termenul stabilit de lege.

Analizând temeiurile invocate în cererea de recurs, referință, în raport cu materialele cauzei și prevederile legale, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de către Moroșan Angela, inadmisibil, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) al Codului de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) al Codului de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) al Codului de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Dat fiind faptul că temeiurile de declarare a recursului împotriva deciziei curții de apel, prin prisma prevederilor secțiunii a 2-a a capitolului XXXVIII al Codului de procedură civilă, sunt strict delimitate de art. 432, Completul reține că reieșind din prevederile art. 437 alin.(1) lit. f) al Codului de procedură civilă, în sarcina recurentului este impusă obligația delimitării esenței, temeiului și argumentării acelei/acelor încălcări esențiale și/sau a acelor circumstanțe ce indică la aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, și care ar dicta necesitatea considerării recursului ca fiind admisibil.

În speță, însă criticile invocate de Moroșan Angela, nu pot duce la admisibilitatea recursului, ori acestea nu pot fi reținute prin prisma art. 432 al Codului de procedură civilă, în condițiile în care se insistă în mod exclusiv asupra reaprecierii circumstanțelor cauzei, în detrimentul evidențierii ilegalității soluției instanței de apel.

Acest fapt denotă caracterul declarativ al recursului, fiind lipsit de esență, care evidențiază simplul fapt al dezacordului recurantei cu soluția dată de instanța de

apel, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare al recursului, având în vedere faptul că, rolul exclusiv al recursului este de a asigura efectuarea unui control de legalitate a deciziei atacate în baza temeiurilor legale de declarare a recursului strict prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă.

Or, nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea amănunțită a motivelor de nelegalitate pe care se întemeiază, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului înseamnă nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Aderent, recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, condiția legală a dezvoltării motivelor de recurs implicând determinarea greșelilor anume imputate instanței de apel, o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează.

Abordarea recurentei, în speță, însă evidențiază în mod clar dezacordul acesteia cu soluția dată de instanța de apel, iar argumentele recursului nu permit identificarea omisiunilor sau erorilor care ar impune considerarea acestuia ca fiind admisibil.

Prin prisma jurisprudenței CtEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, trăsătură distinctivă care nu este evidențiată în cererea de recurs declarată de către Moroșan Angela.

Astfel, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată lipsa temeiurilor care ar dicta necesitatea considerării recursului ca fiind admisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) ale Codului de procedură civilă, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către Moroșan Angela.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Galina Stratulat

Victor Burduh